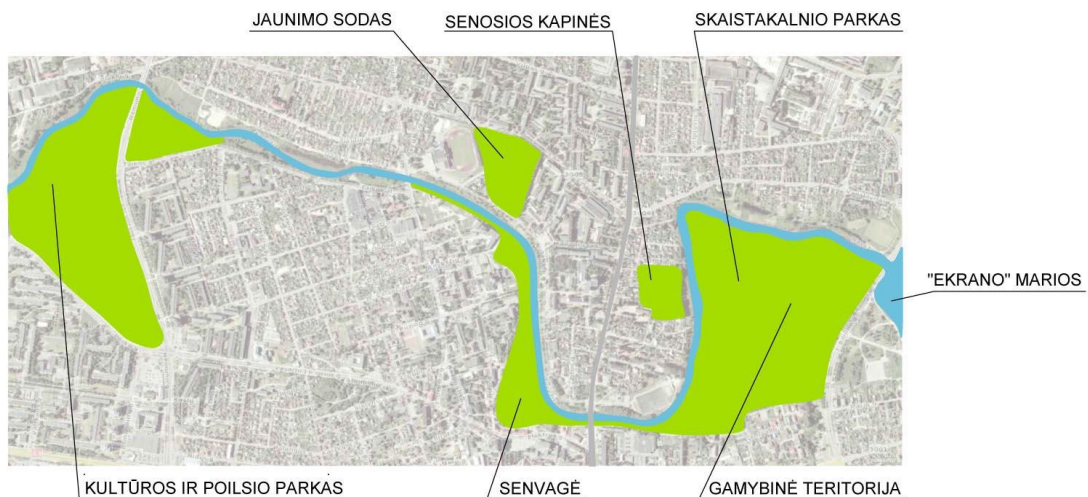

201702

PANEVĖŽIO MIESTO SENVAGĖS IR SKAISTAKALNIO PARKŲ SU PRIEIGOMIS KOMPLEKSINIS SUTVARKYMAS

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

ESAMA SITUACIJA

Miesto parkų schema

Šiuo metu natūraliai susiformavę parkų erdvės išsimėtę miesto teritorijoje abipus Nevėžio upės nėra sujungti į vieningą ekosistemą ir kultūrinę – funkcinę erdvę. Svarbi ir dominuojanti miesto erdvių jungtis – Nevėžis. Miesto centrinėje dalyje Senvagės ir Skaistakalnio parkai atskirti Nevėžio upės, tarpusavyje ryšio neturi.

IDĖJA

Sujungti miesto centrą supančių parkų ir neišvystytų ar pažeistų teritorijų erdves į vieningą funkcinę – emocinę (sakralinę) sistemą, pasinaudojant senovės baltų bei vėliau priimtos krikščionybės maetinio gyvybės ciklo (medžio) struktūra.

Metinį ciklą išenklina apskritimas - ratas su pagrindinėmis metų (baltų ir krikščioniškais) šventėmis.

Apskritimą – ratą ikūnija mūsų siūlomas žiedinis takas, organiškai sujungiantis aplink Nevėžio kilpą esančias parkines kultūrinės erdves į vieningą funkcinę, kultūrinę, erdvinę sistemą.

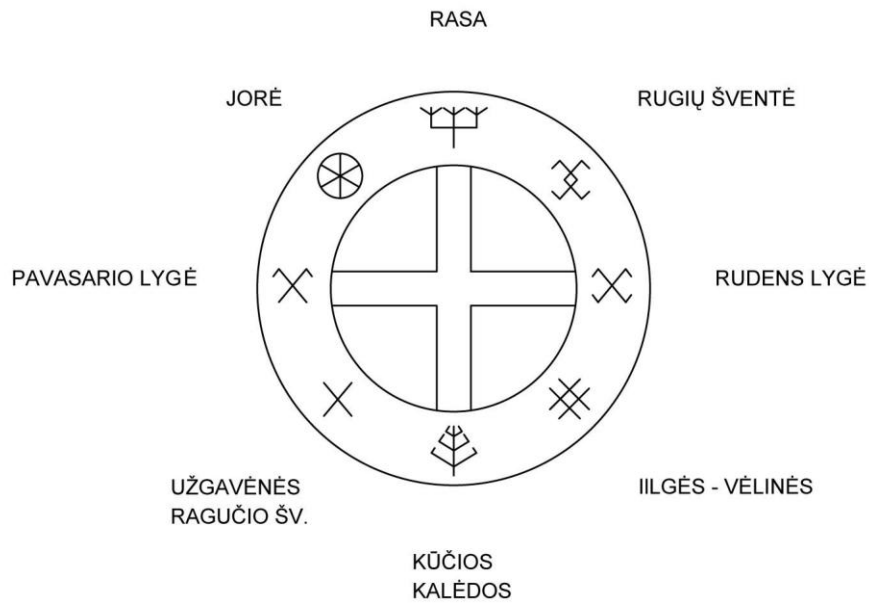
Miesto parkus sujungiantis takas

Svarbus projekto elementas yra siekis išigilinti į miestą, suvokiant jį ne kaip uždara funkcini vieneta, bet kaip darinį, egzistuojantį platesniuose gamtiniuose ir kultūriniuose, laiko ir erdvės kontekstuose.

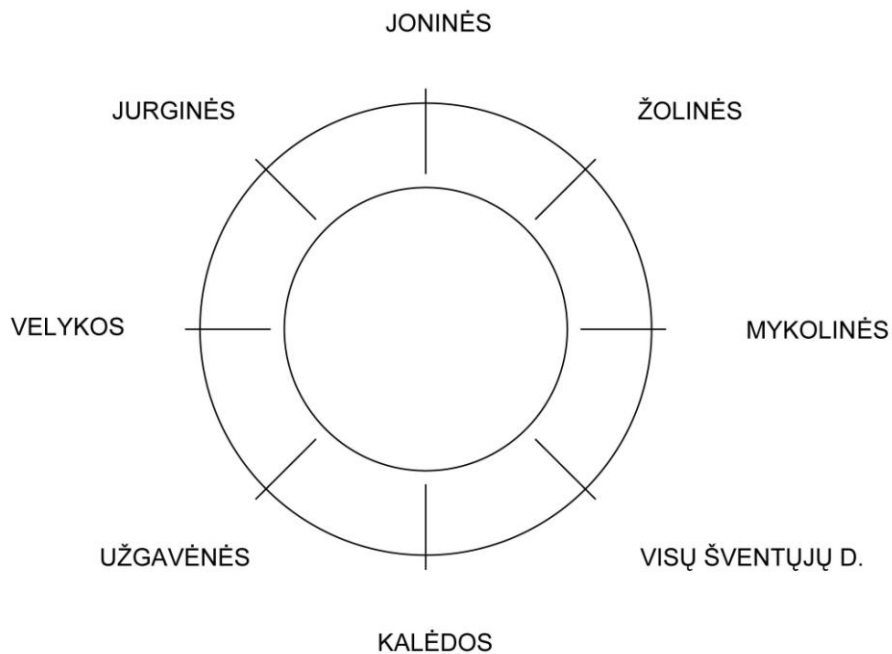
Pietinėje dalyje parkus sujungus pakrantės žaliaja juosta, o šiaurinėje pėsčiųjų Maironio alėja ir Sporto gatve bei tiltu, miesto centrą supančios parkų erdvės su plastiškai besikeičiančiu gamtovaizdžiu tampa vientisa nenutrūkstančia sistema. Takas jungiantis miesto rekreacines erdves tampa miesto objektu – pėsčiųjų arterija, jungiančiu gamtines, kultūrinės ir laiko erdves.

STRUKTŪRA

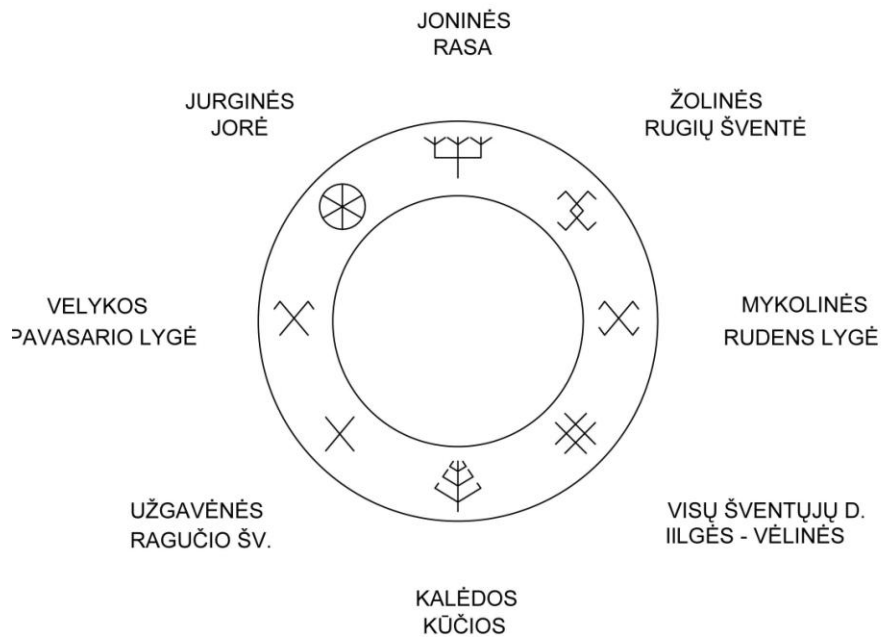
Baltų švenčių ciklas fiksuoja gamtos kaitą.

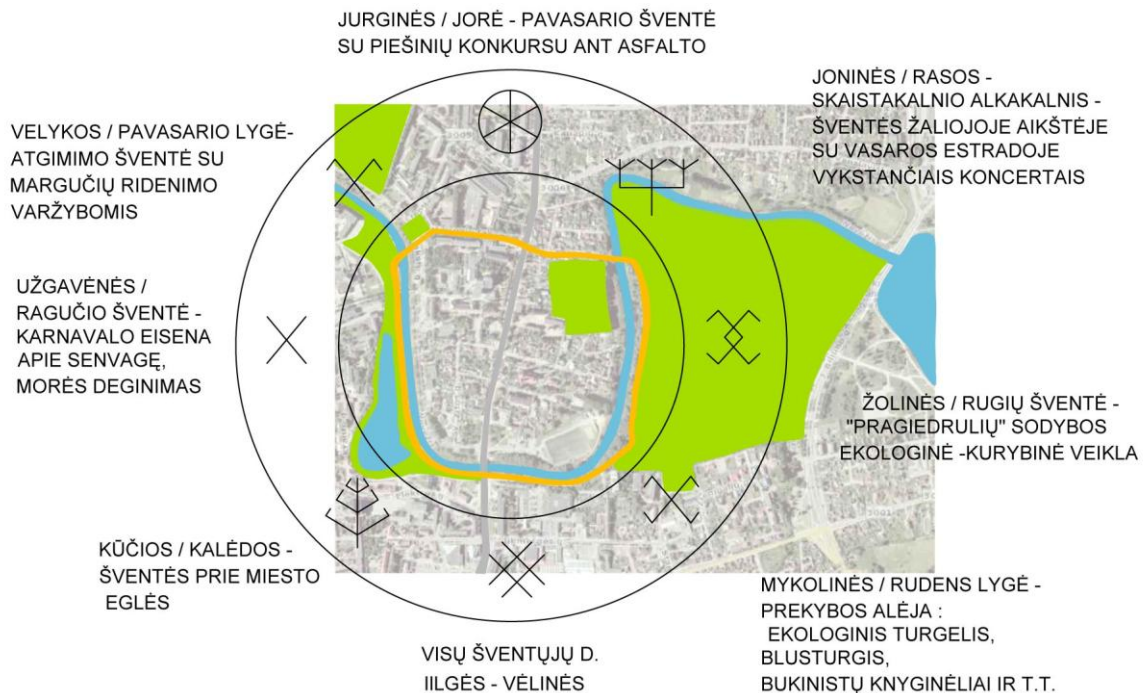
Krikščioniškos šventės sutapatinamos su baltų švestomis šventėmis, taip pat fiksuoja gamtos kaitą metų cikle.

Metų Didžiųjų švenčių ratas

Jungtis tarp viešųjų erdvių ne tik „takas“, judėjimui erdvėje, bet ir „laikrodis“ judėjimui laike: „takas“ jungia erdves išsidėsčiusias pagal metų ciklą. Miesto šventės įgauna erdvines ir simbolines prasmes konkrečiose erdvėse:

Joninės/ Rasos – Skaistakalnio alkakalnis (šventės Žaliojoje aikštėje su vasaros estradoje vykstančiais koncertais);

Botanikos parkas – Žolinės/ Rugių šventė („Pragiedrulių“ sodybos ekologinė-kūrybinė veikla);

Pakrantės alėja – Mykolinės/ Rudens lygė (prekybos alėja ekologinis turgelis, blusturgis, bukinistų knyginėliai ir t.t.);

Miesto aikštė - Kūčios /Kalėdos (miesto Eglė);

Senvagės parkas – Užgavėnės (karnavalo eisena apie Senvagę, Morės deginimas);

Parkas prie Kultūros centro – Velykos / Pavasario lygė (kiaušinių ridenimo šventė);

Žaidimų aikštė ir Maironio alėja – Jurginės/Jorė (pavasario šventė su piešinių konkursu ant asfalto).

METŲ DIDŽIOSIOS ŠVENTĖS

Uždaras metų ciklo ratas miesto centre formuoja švenčių – veiklos ciklą. Ratas jungiantis visus parkus, papildomus vienas kito energija. Neliuka uždaras, užmirštos teritorijos, visos jos tampa svarbios miesto veikloje. Švenčių metu lankytojai užpildo visas parkų erdves, veiksmo centrą organizuodami metų ciklo nustatytoje vietoje.

TAKAS

Galimybė, nekertant judrių eismo juostų judėti taku miesto centre, atgaivintų šiuo metu periferijoje atsiradusius parkus: Skaistakalnio parką su Žaląja aikšte ir įgalintų gamybinės teritorijos konversiją į Kūrybinių industrijų parką su aktyvia kūrybine, poilsio ir mokslinė IT veikla (buvusios kareivinės). Atsirastų ryšys su Botanikos parku ir „Pragiedrulių“ sodyba, natūraliai besijungiančia su projektuojama Pakrantės alėja. Sujungus pėsčiųjų tiltu Kultūros centro parką su esama aikšte prie Sporto mokyklos, Maironio alėją su Sporto gatve, sukuriamas nepertraukiamas ryšys Taku tarp Senvagės ir Skaistakalnio parkų. Taką formuotų pėsčiųjų ir dviratininkų juostos su atpažįstama danga, mažosios architektūros formomis, apšvietimu ir infosistema. Pėstiesiems numatytos poilsio vietos: suoliukai, su wi-fi informacija apie šalia esančius miesto objektus. Dviratininkams nuomos punktai. Tako įrengimas leistų nekonzentruoti didelių parkavimo aikštelių miesto centre, o panaudoti esamas aikšteles, nes gera jungtimi visos miesto parkų erdvės būtų greitai ir lengvai pasiekiamos.

SENVAGĖS PARKAS

Senvagėje susiformavusi erdvė papildoma amfiteatru šlaite ir pantonine scena. Sala jungiama į plastišką takų tinklą, kuriais eitų pėstieji, važiuotų dviratininkai. Parko erdvė pratęsiama link Kultūros centro suformuojant parko erdvę. Projektuojamu pėsčiųjų tiltu, nutiestu per upę, ji jungtusi su Žaidimų aikšte ir Maironio alėja. Žaidimų aikštėje numatoma vaikų ir jaunimui skirtų žaidimų parkas. Treniruokliai grupėmis statomi Maironio alėjoje, taip įtvirtinant šią sportinę miesto teritoriją. Sporto gatvėje takas jungtų su Senosiomis kapinėmis. Jas siūloma tvarkyti parko principu: įrengiami patogūs takai, suoliukai ir apšvietimas, pasėjama veja, paliekant paminklus. Siūloma kapines pavadinti „Atminties parku“, suteikti lankytojams informaciją apie čia palaidotus miestiečius, jų istorijas, nuopelnus.

Rytinėje Senvagės pusėje jos teritorija pratęsiama pagal Nevėžį susiformavusia žalia juosta. Po tiltu praėjimui numatytas pakabintas skulptūrinis tunelis. Ties miesto turgumi ir prekybiniu centru, prie upės, šalia jungiančiojo tako, formuojama prekybos zona – Pakrantės alėja. Numatomos lauko prekybos vietos ekologiniam turgeliui, blusturgiui, bukinistams, kolekcionieriams – antikvarams ir t.t.

SKAISTAKALNIO PARKAS

Pakrantės alėja taku jungtųsi su Skaistakalnio parku. Skaistakalnio parke numatomos kelios veiklos teritorijos: Žalioji aikštė, Skaistakalnio alkakalnis, Botanikos parkas su „Pragiedrulių“ sodyba ir Kūrybinių Industrijų parkas.

Žalioji aikštė – miesto atvira aikštė su Vasaros estrada. Erdvė skirta miesto šventėms, mugėms, mitingams, koncertams. Vasaros estrada numatyta upės kilpoje, tokiu būdu sudarant galimybes patogiai užpildyti žiūrovinę aikštės dalį, netrukdam atlikėjams, garsas orientuojamas nuo šlaito žemyn, išvengiant aido efekto, į šiaurę atsukta scena sudaro geresnes akustines ir apšvietimo sąlygas žiūrovams.

Skaistakalnio alkakalniui paliekama sakralinė erdvė su minimalia invazija į gamtą: akmens riedulių aukuras ir priėjimo takai iš granito skaldos.

Botanikos parkas su „Pragiedrulių“ sodyba užimtų didžiąją dalį Skaistakalnio parko. Parke išsaugomos vertingų medžių rūšys, išvalomi savaiminiai nevertingi medžiai ir krūmai. Atveriamos peizažiniam parkui būdingos erdvės. Įrengiama ramaus pasivaikščiojimui skirtas takų tinklas. „Pragiedrulių“ sodyboje vykdoma veikla būtų nukreipta botanikos parko vystymui: auginami vertingų rūšių medžių ir krūmų sodinukai, gėlės. Jų lauko ekspozicija prie „Pragiedrulių“ sodybos papildytų oranžerijoje auginami augalai. Vykėtų komercinė ir mokslinė veikla.

Kūrybinių industrijų parkas, šiuo metu atitvertas nuo Skaistakalnio betonine tvora, turėtų būti sujungtas su Skaistakalnio parku ir takais ir erdvėmis. Esamuose pastatuose numatant vystyti IT technologijas, su botanika ir biologija susijusias veiklas, kurios papildytų Botanikos parko veiklą. Šioje teritorijoje reiktų sudaryti sąlygas jaunimo kultūrinei ir sportinei veiklai, numatant klubus, kavines, biurų patalpas, konferencijų sales. Į Kūrybinių industrijų parką iš Botanikos parko būtų perkeltos laipynių lynais pramogos. Nuo „Ekrano „ marių pusės siūlomi sporto aikštynai. Šalia J. Biliūno gatvės numatomos automobilių stovėjimo aikštelės atvykstantiems į renginius Skaistakalnio parke.

J. ČERKESO – BESPARNIO SODYBA „PRAGIEDRULIAI“

„Pragiedrulių“ sodybai numatyta Botanikos parko priežiūros, parko vystymo bei kūrybinių dirbtuvių organizavimo veikla. Sodyba, kaip ir prieš 90 metų, tampa kultūros centru. Numatoma atstatyti esamą sodybos pastatą, pritaikant jį kūrybinėms dirbtuvėms, bei įrengiant pastovią J. Čerkeso – Besparnio ekspoziciją. Šalia projektuojamas nedidelio tūrio oranžerijos pastatas ir gyvenamos patalpos kūrybinių dirbtuvių rezidentams. Sodybos pastate įsikūręs centras užsiimtų kūrybinių dirbtuvių organizavimu, bei Botanikos parko švietėjiška – mokslinė veikla. Kūrybinių dirbtuvių dalyvių kūriniai papildytų Botanikos parko erdves: žemės meno, kino ir garso instaliacijomis. Darbų ekspozicijos numatytos visose jungtinio parko erdvėse ir šalia numatytoje oranžerijoje – galerijoje.

MAŽOJI ARCHITEKTŪRA, APŠVIETIMAS, INFORMACIJOS STENDAI, NUORODOS

Jungiančiojo tako mažoji architektūra, apšvietimo stulpai, infostendai lakoniški, pagaminti iš patvarių medžiagų. Šviestuvai ir infostendai – su foto elementais. Prie tako svarbiose vietose numatomi dviračių nuomos punktai, visoje trasoje veiktų nemokamas wi-fi su informacija apie miesto parkus, įžimybes, renginius. Esant poreikiui, tako trasoje, galima numatyti elektromobilius be vairuotojo.

Parkuose, kuriuos jungia takas, mažoji architektūra turėtų atitinkamą metų švenčių simboliką bei spalvas: Joninių, Rudens lygių, Kalėdų, Užgavėnių ir t.t.

Apšvietimas prie takų – parkiniai šviestuvai (led), gražios parkų vietos apšviečiamos prožektoriais (led), numatoma „protingo“ apšvietimo sistema, reguojanti į lankytoją.

Jungiančiojo tako medžiagiškumas: betono, klinerio trinkelės, lieta guma.

Pėsčiųjų tiltų danga: kompozito lentos ant klijuoto medžio, metalo karkaso.

Vasaros estrada: klijuoto medžio karkasas, dek. plokštė.

Oranžerija: metalo karkasas, stiklo paketas, klinkerio plytos.

ŽELDYNIAI

Senvagės parkas vienas labiausiai Panevėžio mieste prižiūrimų želdynų. Parke auga paprastųjų kaštonų, paprastųjų ąžuolų, mažalapių liepų, juoduogių šeivamedžių, rojaus obelių, taip pat tuopų (berlyninių ir balzaminių). Parko želdinių kompozicijas papildo šaltalankiai, žvilgantieji kauleniai, svarainiai, ievos, vaismedžiai, jazminai, karaganos, kadagiai, sakuros. Šiuos želdinius siūloma išlaikyti. Senvagės tvenkinio pakrantės išvalytos nuo menkaverčių sąžalynų, parko teritorija yra puikiai apžvelgiama. Papildomai numatomi želdynai prie Kultūros centro ir Pakrantės alėjoje.

Skaistakalnio parkas buvo menkai prižiūrimas, todėl visos erdvės ir vertingi medžiai užgožti savaiminių medžių ir krūmų. Atliekant techninį darbo projektą reikia inventorizuoti esamus želdynus ir numatyti jų retinimą atveriant vertingų medžių apžvalgą. Reikia saugoti alkakalnio pušyną, bei retas medžių rūšis parke sodintas buvusio dvaro parko metu. Prie „Pragiedrulių“ sodybos numatomas sodas su vertingų medžių sodinukais, dekoratyviniais krūmais ir gėlynais. Jie atliktų medelyno funkciją prižiūrint parką.

Papildomai želdinant ir tvarkant pakrantes reiktų jas išvalyti nuo savaiminių ir menkaverčių krumynų bei medžių, kur būtina keičiant juos vertingomis medžių rūšimis, būdingomis Panevėžio kraštui: paprastasis ąžuolas, paprastasis klevas, paprastasis uosis, liepa mažalapė bei krūmynais.

PROJEKTO ĮGYVENDINIMO ETAPIŠKUMAS

Projektą siūloma įgyvendinti etapais:

Senvagės parkas

- I. Jungiančiojo tako įrengimas
- II. Senvagės amfiteatro įrengimas su parku prie Kultūros rūmų
- III. Žaidimų aikštės, Maironio alėjos ir Atminties parko įrengimas

Skaistakalnio parkas

- I. Žaliosios aikštės su Vasaros estrada ir Skaistakalnio alkakalnio sutvarkymas
 - II. Botanikos parko sutvarkymas, Pakrantės alėjos įrengimas
 - III. Kurybinių industrijų parko įrengimas
-
- J. Čerkeso – Besparnio „Pragiedrulių“ sodybos įrengimas
 - I. Esamos sodybos pritaikymas kurybinėms dirbtuvėms
 - II. Oranžerijos – galerijos įrengimas

TECHNINIAI EKONOMINIAI RODIKLIAI

SENVAGĖS PARKAS

Sklypo plotas.....10 ha

Kietų dangų plotas.....12500m²

SKAISTAKALNIO PARKAS

Sklypo plotas.....32 ha.

Kietų dangų plotas.....10500m²

J. ČERKESO –BESPARNIO SODYBA

Namas- muziejus

Sklypo plotas.....1,23 ha.

Užstatymo plotas.....227,80m²

Bendras plotas.....149,54m²

Pastato tūris.....1450,00m³

Pastato aukštis.....8,60m.